

Polonijne Okienko na Świat (09/01/2026)

Świat

- W przypadku amerykańskiej inwazji na Grenlandię — choć nadal uważam, że jest to mało prawdopodobne — w takiej sytuacji sojusz NATO w praktyce przestałoby istnieć. Jeśli jeden członek atakuje innego członka, to nie ma już żadnego sojuszu" - Rasmus Sindinga Søndergaard z Duńskiego Instytutu Studiów Międzynarodowych.
- Stephen Miller, doradca Trumpa, podważył prawo Danii do władania Grenlandią i nie wykluczył użycia siły militarnej. Stwierdził, że w realnym świecie liczy się głównie prawo siły.
- Na szczycie w Paryżu USA po raz 1. oficjalnie poparły szeroką koalicję państw gotowych chronić Ukrainę przed ponowną agresją Rosji. Tym razem premier Tusk był zaproszony. Francja chce wysłać kilka tysięcy żołnierzy.
- Nowe odkrycie: badanie TARGET-D sugeruje, że osoby utrzymujące poziom witaminy D we krwi na odpowiednim poziomie mogą zmniejszyć ryzyko zawału serca o 50%.
- Chiny ogłosiły w środę dodatkowe cła wysokości 55 proc. na import wołowiny m.in. z Australii i USA, uzasadniając to koniecznością ochrony krajowego przemysłu. Nowe taryfy, obejmujące transporty przekraczające ustalone limity, weszły w życie 1 stycznia i mają obowiązywać przez trzy lata.
- Stany Zjednoczone postawiły bezprecedensowe zarzuty wobec przywództwa Wenezueli. Prokurator generalna USA Pamela Bondi poinformowała, że w Południowym Dystrykcie Nowego Jorku wniesiono akt oskarżenia przeciwko Nicolas Maduro oraz jego żonie Cilia Flores. Według komunikatu chodzi o najcięższe przestępstwa z pogranicza terroryzmu i międzynarodowego handlu narkotykami. Formalnie Stany Zjednoczone nie mają jurysdykcji nad Maduro, ponieważ nie jest on obywatelem USA – mimo to Waszyngton zapowiada postawienie go przed amerykańskim sądem.
- Prezydent USA Donald Trump zasugerował, że ustawa o sankcjach przeciwko Rosji i cłach na towary z państw kupujących rosyjską ropę zostanie przyjęta przez Kongres. Potwierdził też, że – wbrew twierdzeniom Władimira Putina – Ukraina nie zaatakowała jego rezydencji.
- Wenezuelska waluta zyskała w poniedziałek ponad 1 procent w stosunku do amerykańskiego dolara. Kurs Boliwara kontrolowany jest przez tamtejszy bank centralny. Na internetowych platformach wymiany walut wahania cen są dużo większe – zauważa serwis money.pl.

- Rosną kursy firmy zbrojeniowych na azjatyckich giełdach, drożeje złoto, umacnia się dolar. Spadają ceny ropy. Oto pierwsze reakcje rynków na wydarzenia w Wenezueli w pierwszym tygodniu nowego roku.
- Groźby Donalda Trumpa wobec Grenlandii wywołały gwałtowną reakcję Danii, Grenlandii i Unii Europejskiej. Premier Danii ostrzega, że ewentualny atak USA na sojusznika z NATO oznaczałby koniec powojennego porządku bezpieczeństwa.
- Obalony przywódca Wenezueli Nicolas Maduro i jego żona Cilia Flores usłyszeli w poniedziałek w sądzie federalnym w Nowym Jorku cztery zarzuty, w tym m.in. uczestnictwa w zмовie narkoterrorystycznej i sprowadzania kokainy do USA. Nie przyznali się do winy. Termin kolejnej rozprawy wyznaczono na 17 marca.
- Przy utrzymujących się w Berlinie mrozach w poniedziałek dostępu do prądu w niemieckiej stolicy nie miało wciąż 30 tys. gospodarstw domowych. To skutek weekendowej awarii po pożarze kabli, którego wywołanie przypisywane jest lewicowym ekstremistom z Vulkangruppe.
- Blackout w Berlinie po wysadzeniu linii energetycznych przez lewicowych terrorystów – 40 tys. domów nie ma prądu na kilka dni, bo czekają na położenie nowych kabli.
- Niemcy nie są już pewne sojuszu z USA po zmianie amerykańskiej doktryny i planują zbudować własną głowicę nuklearną; wg niemieckich naukowców kraj jest w stanie stworzyć ją w 5 lat – donosi niemiecki dziennik FAS.
- Trump stwierdził, że interwencja w Wenezueli różni się od Iraku tym, że tym razem USA „zatrzymają ropę”; skrytykował George’a Busha za to, że po pokonaniu Iraku nie zabezpieczył złóż; rząd USA będzie dopłacał swoim koncernom naftowym za inwestycje w wenezuelską ropę.
- Francuski startup Ynsect zebrał ponad 600 mln \$ z UE i banku Francji na hodowlę owadów, ale i tak zbankrutował; białko owadzie okazało się zbyt drogie w porównaniu z tradycyjnymi.
- Sekretarz stanu USA Marco Rubio wskazał kolejny możliwy cel USA – Kuba. Przekazał w słowach o władzach w Havanie, żeby były „co najmniej zaniepokojone” i że są w „dużych tarapatach”. Rubio jest synem kubańskich uchodźców.
- USA szykują pakiet drastycznych sankcji i ceł na kraje wspierające Rosję – nawet 500% na ich towary, pod zarzutem, że finansują „maszynę wojenną Putina”.
- Trump zasugerował możliwą operację zbrojną w Kolumbii oraz że „musi coś zrobić z Meksykiem”. Argumentując: „Kolumbia też jest bardzo chora i jest rządzone przez człowieka, który lubi produkować kokainę i sprzedawać ją USA. Ale powiem wam, że nie będzie tego robił zbyt długo.”
- Dania potwierdziła prawo z 1952 r.: w razie pojawienia się obcych wojsk na Grenlandii, siły obrony mają natychmiast uderzać i kontratakować bez czekania na żadne rozkazy z góry.
- Francuscy rolnicy wjechali traktorami do Paryża, by protestować przeciw unijnym przepisom i umowie Mercosur; zebraли się pod wieżą Eiffla i łukiem Triumfalnym, częściowo zablokowali autostradę A13 i próbowali dostać się pod parlament.

Polska

- Przełomowa decyzja Tuska – rząd wycofał się z reformy zwiększającej uprawnienia PIP do nakazu zmiany umów śmieciowych w etaty jedynie decyzją urzędnika – nie będzie siłowego przerzucania pracowników na umowy o pracę.
- Bezrobocie wśród osób do 30. roku życia w Krakowie wzrosło o 40% w rok, do 2,5 tys. osób; stanowią 20% bezrobotnych.
- Polacy mieszkają na swoim częściej niż zachód Europy. W 2024 r. 86% Polaków posiadało własne mieszkanie lub dom, gdy średnia UE to 70%.

- Główny Inspektorat Sanitarny wydał w poniedziałek ostrzeżenie dotyczące poszczególnych partii produktów do żywienia niemowląt, których dystrybutorem jest firma Nestlé Polska S.A. Firma poinformowała GIS o dobrowolnym wycofywaniu produktów z uwagi na potencjalną obecność cereulidyny.
- Miłośnicy gotówki muszą szykować się na zmiany, które od początku 2026 r. uderzą w bankomaty i portfele klientów. Decyzje Visa i Mastercard oznaczają wzrost opłat za korzystanie z bankomatu, zwłaszcza przy wypłatach z obcych urządzeń. Kończy się era przewidywalnych stawek, a dostęp do gotówki z bankomatu może stać się droższą, wręcz „premium”, usługą – także dla klientów detalicznych.
- Polski system ochrony zdrowia stoi w obliczu poważnego kryzysu. Nawet 30% szpitali powiatowych może zniknąć z mapy kraju, jeśli nie zostaną spłacone nadwykonania i wdrożone ponadpartyjne rozwiązania. Już teraz pacjenci planowi są przesuwani na przyszły rok, a dyrektorzy placówek alarmują: brak jasnych zasad finansowania i wsparcia może doprowadzić do ogólnokrajowego chaosu.
- Rząd apeluje do prezydenta o pilny podpis pod ustawą o usługach cyfrowych, która ma ograniczyć swobodę AI, po tym jak użytkownicy X zaczęli masowo używać AI Grok do przerabiania prostą komendą zdjęć znanych osób, kobiet i małych dzieci na rozbierane lub wulgarne.
- Prokuratura oskarżyła 82 osoby o masowe okradanie klientów w klubach go-go we Wrocławiu i Warszawie; grupą kierował czynny wtedy policjant.
- Nauczycielka ze szkoły w Kielnie na lekcji ściągnęła ze ściany i wyrzuciła do kosza krzyż; sprawą zajęła się prokuratura.
- W Warszawie przełożony zgwałcił młodą policjantkę. Reakcja, czyli jego aresztowanie następuje po 48 godzinach. A rzeczniczka Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji Karolina Gałęcka nazywa całą sprawę WYDARZENIEM i twierdzi, że działania zostały podjęte niezwłocznie. Sieć wrze z oburzenia.

Australia

- W Australii Zachodniej 5 grudnia 2025 r. zorganizowano rundę zaproszeń w ramach programu SNMP (State Nominated Migration Program), w ramach której rozdano 1,800 zaproszeń wykwalifikowanym specjalistom i absolwentom w ramach kategorii wizowych podklas 190 i 491. Ta runda zaproszeń nadal wspiera priorytetowe potrzeby kadrowe Australii Zachodniej w kluczowych branżach.
- Media wskazują, że zginął Russell Allan Wilson, który walczył w obwodzie donieckim. Ministerstwo spraw zagranicznych Australii weryfikuje informacje u władz ukraińskich. Według doniesień Wilson przebywał w Ukrainie od 2023 r.; to kolejny Australijczyk, który zginął od 2022 r. Jak podała telewizja ABC, zginął podczas swojej ostatniej misji, po której miał wrócić do Australii, aby się ożenić.
- Rodzice wysyłający dzieci do żłobka lub przedszkola otrzymają tzw. gwarancję 90-procentowej dotacji na trzy dni w tygodniu, bez konieczności przechodzenia testu kwalifikacyjnego.
- Premier Australii Anthony Albanese ogłosił powołanie Federalnej Komisji Królewskiej do zbadania ataku na Bondi.
- Nowe badania wykazały, że drzewa w całej Australii obumierają szybciej, niż wyrastają nowe, co przyczynia się do wzrostu emisji dwutlenku węgla.
- Fala upałów nawiedziła stany Wiktoria i Nową Południową Walię, gdzie temperatury przekroczyły 40 stopni. W obu stanach wybuchło wiele pożarów.

- Polska wygrała z Australią 2:1 w ćwierćfinale tenisowego turnieju United Cup w Australii. Awans białoczerwonym do półfinału zapewniła para mieszana w deblu Zieliński – Kawa. W sobotę Polska zmierzy się z USA.

Opracował:

Bogusław P.